

שיעור קמו

מל"ת קסט. קע. מ"ע קפג. מל"ת רכח. מ"ע כ.

מצוה קסט הזהיר שלא יקח כל שבט לוי חלק בארץ. והוא אמרו לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם אחיו ה' הוא נחלתו. (שופטים ושוטרים, הלכות שמטה פי"ג):

מצוה קע היא האזהרה שהוזהר כל שבט לוי גם כן מלקחת חלק בבזה כשכבשו את הארץ. והוא אמרו יתעלה לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה. ולשון ספרי חלק בבזה ונחלה בארץ. ויש לך שתקשה ותאמר מפני מה מנית ענינים אלו שתי מצות, והם אזהרה מקחת חלק בבזה ונחלה בארץ, ושניהם בלאו אחד. דע אתה המקשה שכבר נחלק זה הלאו באומרו לא יהיה לכהנים הלויים חלק, והיא אזהרה מקחת חלק משלל העיר, והשני ונחלה לא יהיה לו, והיא אזהרה מקחת חלק בארץ. וכבר נכפלה האזהרה משני ענינים אלו בעצמן לכהנים, והיא אמרו לאהרן בארצם לא תנחל בשעת חלוק הארץ וחלק לא יהיה לך בבזה. ואולי אתה תחשוב שאלו שני לאוין הנזכרים בתורת כהנים שתי מצות ולפיכך ראוי למנותם. דע כשבאה האזהרה על כל שבט לוי הנה כבר נכנסו הכהנים בכלל, ואמנם נכפלה בכהנים לחזוק וכל מה שדומה לזה מן הכללים והפרטים, ואמנם יכפל לחזוק או להשלים הדין כשלא יהיה שלם מן האזהרה אחת, ואילו מנינו אמרו לאהרן בארצם לא תנחל תוספת על שאמר לא יהיה לכהנים הלויים הנה מתחייב גם כן לפי זה ההיקש בעצמו שנמנה הגרושה וחללה והזונה על כהן גדול בשלשה לאוין חוץ מהשלשה לאוין שבאו בכלל כהן בין גדול בין הדיוט, ואם יאמר אומר שגם כן היה ראוי שימנו, הנה נאמר לו בהכרח יהיה כהן גדול (אסור) בגרושה חייב שתיים אחת משום כהן והגרושה אסורה לו, ושנית משום כהן גדול והיא גם כן אסורה לו בלאו אחר, וכבר התבאר בקדושין שאינו חייב אלא אחת. הנה התאמת כי אזהרה שהיא בכלל לבד היא שתמנה, ומה שיבא באותו הענין בעצמו אזהרה אחרת על היחוד אמנם היא לבד ללמד משפט מן המשפטים או להשלים הדין כמו שבארתי במצוה קס"ה מאלו המצות. ומזה המין בעצמו האזהרה שהזהיר הכהנים לא יקרחו קרחה בראשם, ואלו שלשה לאוין כבר קדמו כל ישראל בכלל ואמר לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשימו קרחה בין עיניכם ושרט לנפש, ואולי נכפלו בכהנים להשלים הדין לבד כמו שהתבאר בסוף מכות (דף כ') כשבארו משפטי אלו השלש מצות, ואילו היו לאוין מיוחדים לכהנים ולא יהיו להשלים הדין אבל מצות בעצמן היה כהן בכל מעשה מהן חייב שתי מלקיות מצד שהוא ישראל ומצד שהוא כהן, ואין הענין כן אבל מלקות אחת כשאר ישראל כמו שהתבאר במקומו, והבן זה. (שופטים ושוטרים, הלכות שמטה פי"ג):

מצוה קפג היא שצונו לתת ללויים ערים לשבת כי אין להם חלק ונחלה בארץ. והוא אמרו יתברך ונתנו ללויים ערים לשבת, ואלו ערי הלויים הם ערי מקלט הקולטות על תאר מיוחד, במסכת מכות. (אלה מסעי, הלכות שמטה ויובל פי"ג):

מצוה רכח הזהירנו משנות מגרשי הלויים. והוא אמרו ושדה מגרש עריהם וגו', ואתה יודע לשון התורה שינתן ללויים ערים ומגרשים כלומר אלף אמה מגרש ואלפים אמה מהם חוץ לשדות וכרמים כמו שהתבאר בסוטה (דף כ"ז): ובאה האזהרה ללויים שלא לשנות אלו הגדרים שלא ישיבו העיר מגרש ולא

המגרש עיר ולא השדה מגרש ולא המגרש שדה. והוא אמרו לא ימכר ובאה הקבלה שענינו לא ישונה. וכבר התבארו משפטי מצוה זו בעירובין. (בהר הלכות שמיטה פרק י"ג):

מצוה ב היא שצונו לבנות בית הבחירה לעבודה, בו יהיה ההקרבה והבערת האש תמיד ואליו תהיה ההליכה והעליה לרגל והקבוץ בכל שנה. והוא אמרו יתעלה ועשו לי מקדש. ולשון ספרי שלש מצות נצטוו ישראל בעת כניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו של עמלק. הנה התבאר שבנין בית הבחירה מצוה בפני עצמה. וכבר בארנו שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה והשלחן והמזבח וזולתם כלם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש, וכבר ייחד הצווי בכל חלק וחלק. אמנם אמרו במזבח מזבח אדמה תעשה לי שיחשב בזה שהיא מצוה בפני עצמה חוץ ממצות מקדש. הענין בו כמו שאספר לך אמנם פשטיה דקרא הנה הוא מבואר כי הוא מדבר בשעת היתר הבמות שהיה מותר לנו בזמן ההוא שנעשה מזבח אדמה בכל מקום ונקריב בו. וכבר אמרו כי ענין זה הוא שצוה לבנות מזבח שיהא מחובר בארץ ושלא יהיה נעתק ומטלטל כמו שהיה במדבר. והוא אמרם במכילתא דרבי ישמעאל בפירוש זה הפסוק כשתכנס לארץ עשה לי מזבח מחובר באדמה. וכאשר היה הדבר כן הנה זה הצווי נוהג לדורות ויהיה מחלקי המקדש, רוצה לומר שיבנה מזבח אבנים בהכרח. ובמכילתא אמרו בפירוש ואם מזבח אבנים תעשה לי רבי ישמעאל אומר כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה האחד מהם ואם מזבח אבנים, אמרו ואם מזבח אבנים חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות תלמוד לומר אבנים שלמות תבנה וגו'. וכבר התבארו משפטי מצוה זו בכללה כלומר בנין בית המקדש ותארו ובנין המזבח והיא מסכת מחוברת לזו והיא מסכת מדות. וכן התבאר תבנית המנורה והשלחן ומזבח הזהב ומקום הנחתם מן ההיכל בגמרא מנחות ויומא. (תרומה, עבודה, בית הבחירה

פ"א):